

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי כ"א אדר תשפ"ג | דף היומי בבלי: נזיר ג | דף הכולל: נדרים פ.

דף היומי בהלכה: מסימן קי"ד סעיף ז' עד סעיף ט'.

מוסר: שמירת הלשון - 'ודרשו עוד' עד סוף פרק ח'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. חשבון הנפש פ"ג "והתשעה ועשרים שיתבונן" פ"ג "ואלה אחי שלושים פנים"

הדמות הזאת נחקקה בראש שלי, והרגשתי שאני פשוט רוצה ללכת באותה הדרך

איש 'דרשו' הרב יוסף קדיש פרידמן, מספר איך הדמות התעוררה בזיכרונו בדרשה ספונטנית ששמע ב'שבע ברכות' של קרוב משפחה, וכמה זה השפיע עליו

יוחנן וסרמן

לילות שלמים ואפילו לא שעות ארוכות, אלא שיעורים קצרים שבאו כדי למלא 'חורים' בסדר היום. כמה דקות אחרי שחרית, עשרים וחמש דקות בין מנחה לערבית, רבע שעה אחרי ארוחת ערב, בזמן שממתינים לרופא, כשמגיעים לחתונה מוקדם והחופה מתאחרת, אלו זמנים שממילא אי אפשר לעבוד בהם, אז במקום לפטפט או לקרוא עיתון, הוא פשוט ניצל אותם כדי להתקדם עוד כמה שורות, ואחרי עשרות שנים, הצטברו ההספקים ה'קטנים' האלו למארג שכולל כמעט את כל התורה כולה.

"באותו רגע קפצה לנגד עני דמות של יהודי אחר שהכרתי, הישיש הירושלמי הג"ר יהודה לייב קרויזר זצ"ל, שזכיתי לשמש אותו בשנותיו האחרונות, בשליחות בני משפחתו. הוא היה אדם 'פשוט' לכאורה, אבל הוא היה תלמיד חכם מובהק וירא שמים בצורה יוצאת דופן. אני הייתי מסיע אותו לרופא, עושה לו קצת קניות, והתיידדתי איתו וזכיתי להכיר אדם מאוד מאוד מיוחד.

"תמיד כשהייתי מסיע איתו, הוא היה שולף מהכיס כרך קטן של משניות, ולומד. פעם אחת, איך שהתחלתי לנסוע הוא טפח על ראשו באכזבה, "אוי, שכחתי את המשניות", הוא אמר. היינו כבר באיחור ולא יכולנו לחזור לקחת את המשניות.

אחרי כמה דקות של נהיגה, אני מבחין שהשפתיים שלו נעות. שאלתי אותו, "נו מה? אין משניות אז אתם אומרים תהילים?",

אחד הנושאים שאנחנו ב'הפותח' אוהבים לכתוב עליהם, הוא הנושא של 'השפעה', כמה הפעולות שאנחנו עושים, לפעמים בלי שנרצה בכך בכלל, משפיעות על אנשים אחרים ואפילו מעצבות את חייהם.

הפעם אנחנו מביאים את סיפורו של הרב יוסף קדיש פרידמן, איש 'דרשו' שכבר מוכר לקוראי 'הפותח' לאחר שהופיע על גבי הניוזלטר שלנו עם התובנות המעניינות והמחכימות שלו.

"זה היה לפני שנה וחצי בערך", הוא מספר, "ישבתי בסעודת שבע ברכות של קרוב משפחה, אכלתי, שרתי ובנינתי מחברתם של קרובי המשפחה האחרים שהיו במקום.

"והנה קם סב החתן, הרה"ח רבי יוסף שמואל קרישבסקי שליט"א, ונשא דברים. אני חושב שהדרשה היתה ספונטנית, הוא לא התכוון לדבר, הדברים יצאו מהלב, ולכן הם גם נכנסו ללבבות. "הסבא דיבר על הנושא של ניצול הזמן. הוא אמר על עצמו שלמרות שהוא לא תלמיד חכם (לטענתו...) ובמשך רוב שנותיו הוא עבד לפרנסתו כסופר סת"ם כדי להביא טרף לביתו, בכל זאת הוא הספיק לסיים את הש"ס הבבלי, הירושלמי, ספרא ספרי, שולחן ערוך רמב"ם ועוד.

"הוא אמר אז שההספק העצום הזה לא הגיע משקידה של

”עברו מאז שנה וחצי, וכבר סיימתי ב”ה את סדר זרעים וסדר נשים, אני כבר באמצע נזיקין, אומנם לא יודע בעל פה, אבל ב”ה יש הספק, וזה המספר שאני רוצה להעביר לציבור, אנשים לא יודעים כמה אפשר להספיק מדקות בודדות ביום, אם שומרים על עקביות.

”אני משקיע בזה בערך שתיים או שלוש דקות ביום. אחרי תפילת שחרית, אני מוציא משקית התפילין שלי את המשניות, לומד משנה אחת, אם המשנה קצרה אני לומד שתיים, ואם השתיים קצרות מאוד אני לומד שלוש. זהו! זה לוקח שתי דקות עד שלוש דקות לכל היותר, וכבר סיימתי שניים וחצי סדרים... ”אני מציע לכל החברים שלי, תנסו את זה, גם, אתם לא יודעים כמה סיפקו זה נותן לי. נכון שיש שיעורים שאני לומד בערב דף היומי ועוד, אבל פה יש לי לימוד פרט שלי, שבמסגרתו אני מגיע להמון המון ידע חדש שלא היה לי עד כה, ושמעניק לי סיפוק עצום בכל יום ויום.”

והוא נענע ראשו לשלילה, ועשה בידו תנועת ביטול, כאומר ”זה שום דבר, אל תתייחס”.

ואז הבנתי... הוא אומר משניות בעל פה. אמרתי לו ”אה, ר' ליבל, אתם אומרים משניות בעל פה... הבנתי!”, הוא עצר, והתחיל לצעוק, ספק עלי ספק על עצמו, ”בשביל זה באתי לעולם? בשביל שיגידו עלי שאני יודע משניות בעל פה. זאת התכלית שלנו? אני לא יודע שום דבר...”.

”הרגע הזה, הדמות הזאת, נחקה בראש שלי והרגשתי שאני פשוט רוצה ללכת באותה הדרך. אבל למי יש זמן וסבלנות ללמוד את כל ששת סדרי משנה בעל פה???

”אחרי שנים, כששמעתי את הרב קרישבסקי מדבר על ניצול הזמן, נזכרתי ברב קרויזר והמשניות, והחלטתי שאני מתחיל משם. אני לא יודע כמה אספיק ללמוד, אבל להתחיל אני יכול, נכון? אז נתחיל, ואולי, מי יודע, אולי גם אני אזכה לדעת את המשניות בעל פה?”

”החלק הכי חשוב זה לתת לנבחנים את תחושת הביטחון, הנבחן צריך לדעת שאם הוא עושה מבחן, המבחן באמת יגיע ליעד ולא יתעכב או חלילה יאבד בדרך, ובזה אנחנו משקיעים כוחות ומשאבים רבים”

הרב חיים שיינברגר, רכז מערך איסוף מבחני 'דרשו' מכל רחבי הארץ, מספר

”ולכן החליטה הנהלת 'דרשו' להגביר את המאמצים שנעשים כדי שהמבחנים יחזרו במלואם, ושארף מבחן לא ילך לאיבוד. זכיתי להתמנות להיות זה שמנצח על המלאכה, וב”ה השגנו את היעד בחודשים האחרונים, אחרי עמל ויגיעה רבה.

”צריכים להבין”, מסביר הרב שיינברגר, ”שלא מדובר כאן במלמד שבוחן שלושים ילדים, לוקח את המבחנים ומחזיר להם. אנחנו מדברים על מערך עצום שמשרת עשרות אלפי נבחנים מדי חודש, ובסך הכל קרוב לאלף מוקדי בחינה הפזורים ברחבי הארץ, בכל עיר ובכל פינה, במושבים קטנים בצפון, בהתישבויות ביהודה ושומרון, באילת ובנגב.

”לא זו בלבד, אלא שרוב האחראים על מקומות המבחן עובדים בהתנדבות מלאה, כך שזה לא כזה פשוט לבוא ולדרוש מהם דרישות כאלו ואחרות.

”המערך בנוי ומבוסס, יש סדר, כל אחד יודע את התפקיד שלו. מי שעומד בראש כל הלוגיסטיקה הזאת, זה ידידי הרב יוסף קדיש פרידמן שעושה עבודת קודש במקצועיות ועם ניסיון שצבר בניהול המערך הזה במשך שנים בהצלחה מרובה.

”זה עובד כך שכל אחראי מקום מבחן משאיר את המבחנים בנקודה מסוכמת מראש והשליח בא לאסוף, אבל מה קורה כשמשוה 'התפקשש'? כשהאחראי הוציא את חבילת המבחנים

”הפעילות הענפה של ארגון 'דרשו', ידועה ומכורת לציבור”, פותח הרב חיים שיינברגר את השיחה שהוא מנהל עמנו כרכז איסוף חבילות המבחנים החודשיים של 'דרשו' מכל רחבי הארץ. ”כולם שמעו על הסיומים הגדולים, כולם מכירים את המשנה ברורה של 'דרשו', את החומש, ספרי 'דרש דוד', וכעת גם ה'שולחן ערוך' החדש שכובש בסערה את עולם התורה, תוכניות הלימוד השונות ועוד ועוד.

”אבל מה שאנשים לא יודעים זה שמאחורי מערך המבחנים העצום מסתתרת עבודה רבה, שנמשכת כל ימות החודש, ושבה עוסקים מאות אנשים.

”מהניסיון הרב שלי, למדתי לדעת את מה שראשי 'דרשו' יודעים כבר מזמן. שבכל המערך האדיר הזה, החלק הכי חשוב זה לתת לנבחנים את תחושת הביטחון, הנבחן צריך לדעת שאם הוא עושה מבחן, המבחן באמת יגיע ליעד ולא יתעכב או חלילה יאבד בדרך, ובזה אנחנו משקיעים כוחות ומשאבים רבים.

”כי אם אדם למד, התאמץ, הגיע להיבחן ובסופו של דבר המבחן שלו הלך לאיבוד לפני שהגיע לבדיקה ולעדכון ציון, האכזבה שלו גדולה. גם אם ניתן לו מלגה מלאה כפיצוי, זה לא יכה את הכאב ואת האכזבה. הוא עבד, השקיע, שינו, חזר והתאמץ, ולבסוף הוא לא זוכה לקבל ציון. זה כאב גדול.

מצליחים ב"ה להביא את כל החבילות, וכבר כמה חודשים שלא פספסנו אפילו חבילה אחת של מבחנים ב"ה - שזה הישג עצום כשמדובר בכאלו מספרים.

"לא זו בלבד, אלא שבפעם האחרונה הצלחנו להגיע למצב שכל המבחנים הגיעו, וכבר נשלחו לסריקה ובדיקה וכבר העלינו את הציונים שלהם למערכת, כל זה בתוך עשרה ימים ממועד המבחן עצמו.

"בסופו של דבר, מי שמרוויח מזה הם הנבחנים, שעכשיו הם סמוכים ובטוחים שמהבחן יגיע ליעדו בסייעתא דשמיא. אנחנו רואים שהפניות של הנבחנים פחתו בענין זה, ואפילו נעלמו לחלוטין. הנבחנים יכולים להתעדכן בתוך זמן קצר יחסית בציון שלהם, וכולם מרוצים מאוד ב"ה. אצלנו ב'דרשו', הישג כזה הוא ההישג החשוב ביותר, כי השירות המכבד והמעריך את הנבחנים, זה הדנ"א הבסיסי ביותר של הארגון".

והניח אותה בארון החשמל, והשליח בטעות חיפש אותה בארון של השכנים ולא מצא אותה??? השליח ממשיך בדרכו, האחראי בטוח שהחבילה כבר נאספה ולא בודק בכלל, והשכנה שרואה כמה ימים שבארון החשמל נשארה חבילה, לוקחת אותה מתישהו וזורקת לפח מתוך מחשבה שהדפים האלו הגיעו לשם בטעות... ומי עלול לספוג את הנזק ח"ו ממקרה חריג כזה? הנבחנים כמובן.. אבל זה מבחינתנו כמובן לא בא בחשבון..

"לכן בנינו תוכנה מיוחדת", מספר הרב שיינברגר, שבמסגרתה אנחנו סורקים את ה'ברקוד' של כל חבילה, כך יש לנו מידע עדכני על כל חבילה וחבילה באיזה יום ובאיזו שעה היא הגיעה אלינו בחזרה. "כמו כן, התחלנו להפעיל מערך של חקירה ובדיקה אחרי כל חבילה, כל מה שלא מופיע ברשימת החבילות שהוחזרו בתוך שלושה ימים נכנס לרשימת הבירורים, ומתחיל מסע חיפושים אחרי החבילות שלא הגיעו, אנחנו עושים מאמצים רבים, ואכן

לפתע... בום!!! פצצת מרגמה פוגעת פגיעה ישירה ברכב שלנו!!! לא היה לי זמן אפילו לצעוק 'שמע ישראל'. הועפתי החוצה מההדף למרחק של כמה מטרים. הייתי כמובן חבול ומוכה אך לא האמנתי למציאות שפשוט נפשי היה לי לשלל וחיי ניצלו

שליחי מצוה אינם ניזוקים - חתיכת קש זעירה המיוחסת להרה"ק רבי אלימלך מליזענסק ז"ע

מדוקדקת, יצר קשרים עם מבריה מקומי, הצטייד במסמכים הנדרשים, כולל אישור עיתונאי למקרה שישאלו אותו שאלות, ויצא לדרך הארוכה.

מכאן והלאה רשות הדיבור נתונה למציל הנפשות: "טסתי למדינה במזרח אירופה, ומשם הגעתי ברכב לאחד הגבולות עם אוקראינה. לפי התכנון על תוואי הגבול בנקודה מסוימת, המתינה לי משאית לחלוקת לחם עם אישור תנועה חופשי גם באזורי הלחימה. במשאית מצאתי עוד מספר אנשים (לא יהודים) שכל אחד מהם בא למטרה דומה כמוני או בכדי לבדוק אם הנכסים שלהם נפגעו באזורי הלחימה. הוחלט שלפני הכל אנו נוסעים לחלץ את הזוג המבוגר שאני מחפש אחריהם. הייתה בידי כתובת מדויקת, וגם זכרתי את הכתובת בעל פה, והתחלנו לנוע לכיוון המטרה שלי".

"מסביב חושך ואימה. לראשונה חשתי מהו 'פחד מוות'. היה קר, קר מאוד. אולם הידיים רעדו לא מהקור אלא מהפחד. לאחר נסיעה של כמה שעות אמר לי המבריה באנגלית רצוצה, שאנחנו ממש קרובים ליעד. שמחתי שהנה עוד מעט נהיה אחרי השלב הראשון, ובע"ה גם השלב השני יצליח, נמצא את זוג המבוגרים, נעשה את הדרך לגבול ונשוב ארצה. דבר לא הכין אותי למה שיתרחש בעוד דקות אחדות.

לפתע... בום!!! פצצת מרגמה פוגעת פגיעה ישירה ברכב

שליחי מצוה אינם ניזוקים

לפנינו סיפור מפעים ומטלטל רווי אמונת צדיקים שהתרחש בימים אלו בסמוך לכ"א אדר, יומא דהילולא קדישא של הרה"ק בעל 'נועם אלימלך' מליז'ענסק ז"ע, המראה לנו בחוש כי שליחי מצוה אינם ניזוקים, ואם אדם מתאמץ עבור יהודי, מהשמים מתאמצים עבורו שלא כדרך הטבע שלא תיפול שעה מראשו.

סיפור זה הגיע למערכת מכלי ראשון, וכבר הספיק לגרום להתעוררות רבתי עד כמה מוטל עלינו להיות ערבים זה לזה.

היה זה לפני כשבועיים. יהודי יקר המתגורר בחיפה, התבקש ע"י מכריו, משפחה מיוצאי אוקראינה המתגוררת כבר כמה שנים בקריות, לסייע בידם לחלץ את הוריהם שנמצאים במצב לא פשוט באוקראינה באזור שמופגז כבר כמה שבועות, ולאחרונה גם נותק עם הקשר. הם אינם יודעים את נפשם מדאגה, אין להם לא יום ולא לילה. מתעוררים מחלומות בלהות בזה אחר זה, לרגע בטוחים כי הגרוע מכל אירע חלילה ומתפללים שלכל הפחות יזכו לקבר ישראל, ולרגע עדיין מפעמת בהם התקווה כי הכל כשורה, ורק הלחימה העזה שבאזורם מונעת מהם ליצור קשר עם העולם הגדול.

היהודי החיפאי שניחן באומץ וגבורה, יחד עם נחישות של מסירות נפש והצללת נפשות. נענה לאתגר המסוכן, ולאחר התייעצות עם רב, לקח את כל הפרטים, עשה עבודת שטח

לשמירה לדרך המסוכנת, היתה זו חתיכת קש זעירה המיוחסת להרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זי"ע. הקש הזה ('שטורי' כפי שמכונה באידיש) היה ברשותו של הגאון האדיר רבי אליהו שמואל שמרלר זצוק"ל ראש ישיבת צאנז, שהוא נין וכד להרה"ק בעל 'נועם אלימלך' זי"ע, והגיע אליו בירושה מזקנתו שעוד הגיעה לארץ ישראל לפני השואה. ידעתי כי חוטים מהקש הזה חולקו לאחר הסתלקותו לבניו, ואחד מהם הוא בנו הרב יצחק פסח שמרלר שליט"א מחשובי חסידי צאנז בחיפה, שארו גבעול אחד בפלסטיק בדומה לכרטיס זיהוי. לפני שיצאתי לדרך בקשתי אותו ממנו לשמירה כי אני יוצא לדרך מסוכנת, ובטוב לבו נתן לי".

"אין לי עסק בנסתרות, אינני יודע מה עבר באותו רגע בראשו של החייל האוקראיני, אם חשב שזה תג זיהוי של עיתונאי או כל דבר אחר. מה שבטוח שגם הנס השני החל להתרחש לנגד עיני. החייל אוקראיני אומר לי; אוקיי, תכנס לרכב, ושאל אותי לאן אני צריך להגיע. אמרתי להם את הכתובת שזכרתי ושיננתי. הם אמרו שזה מרחק של כמה דקות נסיעה ולקחו אותי לשם..."

מאותו נקודה ואילך התנהל הכל על מי מנוחות. דפק כמו שעון שוויצרי. הזוג המבוגר נמצא היכן ששערנו. המבריחים שהיו אמורים לבצע את השלב השני הגיעו לבית, העבירו אותנו - אפשר לומר - די בקלי-קלות. עברנו את הגבול למדינה סמוכה. השגרירות הישראלית באותה מדינה כבר המתינה לנו, סידרו לי מחדש את כל המסמכים שנשרפו. וב"ה נחתנו בארץ ביום ראשון השבוע י"ז באדר ב".

"אני כבר כעשרה ימים לאחר ההתרחשות הזו, ועדיין אינני מעכל את גודל הניסים שעברו עלי כאשר חזיתי עין בעין את כוח השמירה העליונה למי שעוסק בהצלת נפשות, וכוחו של חפץ דקדושה של אותו צדיק יסוד עולם שהחזקתי ברשותי, שהציל 3 נפשות מישראל, זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

שלנו!!! לא היה לי זמן אפילו לצעוק 'שמע ישראל'. הועפתי החוצה מההדף למרחק של כמה מטרים. הייתי כמובן חבול ומוכה אך לא האמנתי למציאות שפשוט נפשי היה לי לשלל וחיי ניצלו. מזווית העין בה שכבתי, אני מצליח להבחין שהמשאית עולה באש, על כל תכולתה וכל מי שהיה בתוכה..."

"מסביב חושך, דם ואש ותימרות עשן, ואני בין שמים וארץ. אני צובט את עצמי כלא מאמין. כן, אני חי. ברוך הוא וברוך שמו. בכיסי נשאר בדרך פלא הטלפון הנייד שלי, אבל הוא לא עבד. המכנסיים שלי נותרו שלימות, כולל הכסף שלקחתי עמי שהיה תפור בתוך המכנסיים. מה עושים עכשיו? לאיפה ממשיכים מכאן? לא ידעתי מה הצעד הבא שלי. לא נותרה לי אלא אומנות אבותינו, תפילה לבורא עולם. הייתה לי אמונה שאם ניצלתי ממוות לחיים, וודאי אצליח לצאת מהתופת הזו, ולבצע את מצוות הצלת הנפשות שלשמה הגעתי לכאן".

" תוך כדי שאני מנסה לארגן את עצמי ואת מחשבותי, הגיעו למקום שני רכבים צבאיים אוקראינים בחריקת בלמים. הם ניסו להשתלט על האש אך כבר לא היה את מה להציל. לפתע הם הבחינו בי, אדם שיצא חי מהמשאית הבוערת. הסתתרתי מהם. הם התנפלו עלי בצרחות אימים. לא הבנתי מה הם אומרים והתחילו לגרור אותי לכיוון הרכב שלהם".

"אני מנסה לענות להם באנגלית ששגורה על פי, ואומר להם אני ג'ורנליסט (עיתונאי) אחד מהם שהבין קצת אנגלית נרתע קצת צעק עלי 'דקומנטן פליז!' (מסמכים בבקשה). אני מסביר לו שכל המסמכים נשרפו במשאית יחד עם המזוודה שלי, הוא לא מבין וצועק שוב 'דקומנטן דקומנטן'. מה עושים עכשיו? ידעתי שאין להם לא דין ולא דיין, הנשק דרוך, והם יכולים לעשות כטוב בעיניהם. שוב התחזקתי כי אני שליח מצוה, ואם שרדתי את התופת הזו, בע"ה אצא גם מהידיים שלהם".

"אני ממשש בכיסים ומוצא את הדבר שלקחתי איתי

"הם היו בבעיה רצינית מאוד, ולא ידעו מה לעשות. לאכול בשר בכשרות שנחשבת אצלם לנמוכה מאוד, לא בא בחשבון. להעליב יהודי ששילם כסף והכין עבורם סעודה שלמה, גם זה לא בא בחשבון... לכן הם החליטו קודם כל להתחיל בשירה זריקודים, ואז הם כבר יראו מה לעשות..."

קבוצה של בחורי ישיבה שהחליטו לשמח שכן בודד וגלמוד, אבל אז מצאו את עצמם מתמודדים עם בעיה לא פשוטה

יחיאל ורטהיימר

"בליל פורים שמעתי קולות שמחה מהבית שלו. לרגע חשבתי שאיזה 'ת'ת' של אחת הישיבות החליט שבודאי יש לו כסף וניסו 'לשנורר' אותו, אבל לא. החוגגים היו ארבעה בחורים חסידיים הלומדים בישיבה סמוכה. הם מתפללים מדי פעם בבית הכנסת ומשם הם מכירים אותו, ומאחר והם ידעו שהוא בודד, הם הזמינו את עצמם לסעודת פורים בביתו, כדי שלא יהיה לבד.

את הסיפור הבא שמעתי מידיד בני ברק, שהיה מאוד מאוד נרגש כשסיפר לי אותו. "בבניין שלי מתגורר יהודי בודד. לא חשוב כרגע איך זה קרה, אבל נסיבות החיים הובילו אותו למצב הזה. למרות זאת, הוא איש שמח, וחלק חשוב ופעיל בבית הכנסת הסמוך.

אברהם היה קצת נבוך, אבל אז הם 'חילצו' אותו. "לא נורא, אנחנו נארגן דגים, אתה תראה שיהיו לנו פה דגים בשולחן בעזרת ה'."

בשלב זה הם התחילו לדפוק אצל השכנים. "כשהם דפקו אצלי על הדלת", סיפר השכן שמכיר אותם מבית הכנסת הסמוך, "הם הסבירו לי את העניין בעדינות ואני מיד נרתמתי לסייע להם, הם קיבלו דגים בשפע, וירדו לביתו של השכן, אכלו דגים, ולאחר מכן כשהוא חילק להם את הבשר, הם כבר היו 'מלאים' מאוד, ולכן עשו את עצמם כאילו הם אוכלים 'רק קצת', השכן היה מרוצה והם שמרו על המנהג שלהם שלא להעליב יהודי, בלי להתפשר..."

בהמשך אמר לי אחד מהבחורים, אמרה מאוד מיוחדת בשם הבעל שם טוב: "צריכים לשים לב למה שמוציאים מהפה, יותר ממה שמקפידים על מה שמכניסים לפה". "אני התפעמתי מהם", הוא מספר, "הם זכו לשמח יהודי בודד בפורים, וגם כשנתקלו בכזה אתגר מורכב, הם הצליחו לפתור אותם בחכמה ובסייעתא דשמיא בצורה מעוררת השתאות".

"בהמשך התברר לי שהבחורים הציעו להביא איתם אוכל, הם חשבו לקנות אוכל מוכן בחנות באזור, אבל הוא התעקש שהוא מארח אותם, ובהתאם לכך ביקש מאחד השכנים שיכין לו סעודה לליל פורים, בתשלום."

אלא שכשהגיעו הבחורים, כך מספר לי השכן, התברר להם שהבשר הוא בהכשר שאינו מקובל במחוזותיהם...

"הם היו בבעיה רצינית מאוד, ולא ידעו מה לעשות. לאכול בשר בכשרות שנחשבת אצלם לנמוכה מאוד, לא בא בחשבון. להעליב יהודי ששילם כסף והכין עבורם סעודה שלמה, גם זה לא בא בחשבון..."

"לכן הם החליטו קודם כל להתחיל בשירה וריקודים, ואז הם כבר יראו מה לעשות, וכך הם יצאו בשירה וריקודים, והרעידו את כל הבניין. תוך כדי הבריק אחד מהם עם רעיון: 'נגיד לו שאצלנו נוהגים לאכול דגים בליל פורים', הוא אמר לחבריו, והם מיד הצטרפו ליוזמה."

"רבי אברהם", הם אמרו לשכן הבודד, "אנחנו חייבים דגים. זה מנהג קדום בקהילות החסידים... מה נעשה???"

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

האב היה מזועזע כולו. היתכן? מה עם כל התורה שלמדתי, התפילות שהתפללתי והצדקות הרבות שנתתי לעניים? הוא חשב בליבו: כנראה יש כאן בלבול, החליפו בטעות את פסקי הדין...

ראש ישיבת 'אור החיים' הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א מספר כיצד הצליח להשפיע על יהודי ששב בתשובה, להעביר את ילדיו לחינוך התורני

היה שומר תורה ומצוות, והבן - לא זכה לכך. לא תורה, לא שבת, לא כשרות, כלום...

האב היה בטוח שהוא יכנס ישר לגן עדן, בזכות המצוות והמעשים הטובים שלו, ואילו הבן, שהיה רחוק לגמרי, יאלץ לרשת גיהנום. מסכן!

בית דין של מעלה דנו את האב, חקרו ופשטשו במעשיו. הוא ציפה למוצא פיהם בשלוות נפש. והנה בשעת ההכרעה, הכריז הכרוז בקול גדול: "האב לגיהנום, והבן לגן עדן!"

האב היה מזועזע כולו. היתכן? מה עם כל התורה שלמדתי, התפילות שהתפללתי והצדקות הרבות שנתתי לעניים? הוא חשב בליבו: כנראה יש כאן בלבול, החליפו בטעות את פסקי הדין...

אמר לו הדיין בבית דין של מעלה: "אתה אשם! הקולר

לפני מספר שנים הגיע אדם לשמוע דרשות ושיעורים, והושפע מהם לטובה. הוא התקרב ליהדות, התפלל, הניח תפילין, ולאט לאט החל לשמור מצוות - שבת, כשרות וכן הלאה.

אולם בדבר אחד הוא נותר עקשן - ילדיו למדו בחינוך ממלכתי, ובשום אופן לא היה מוכן להכניסם לחינוך תורני. הוא טען: "אני רוצה שיצא מהם 'משהו', שיוכלו להתקדם בחיים..."

מידי פעם הייתי משחיל במהלך השיעורים כל מיני רמזים, בעדינות רבה, אך אוזנו לא הייתה כרויה לשמוע... עד שיום אחד סיפרתי בשיעור סיפור ששמעתי לפני למעלה מחמישים שנה, אשר נגע בדיוק בנקדה הכואבת הזאת. הפעם הוא כרה את אוזנו לשמוע את הדברים. וזה סיפור המעשה:

אב ובנו הסתלקו מן העולם והגיעו לבית דין של מעלה. האב

הייתי יודע" ... אבל הבכיות לא הועילו. אין ערך ל"אילו הייתי יודע". זהו מעוות שאינו יכול לתקן, את הנעשה אין להשיב. לימים התברר כי אכן הדברים חדרו אל חדרי ליבו של אותו אדם. המסר שבסיפור זעזע אותו וטלטל את נפשו. הוא היה נחוש להוציא את ילדיו ממוסדות החינוך הממלכתיים, ולהעבירם למוסדות תורניים. וכך עשה. בחסדי שמים, הם צמחו לתפארת והקימו בתים של תורה. כעבור תקופה הוא גילה לי את מה שהתחולל בנפשו אחרי ששמע את הסיפור: "אני קנאתי בבן, גם אני רציתי גן עדן" ... וזה מה שחולל את כל השנוי. על זה נאמר (ישעיהו נה, ג): "שמעו ותחי נפשכם".

(האור לחיים, ראה - תש"פ)

תלוי בצווארך! אתה היית אחראי לחינוך בנך. יכולת להכניסו לבית ספר תורני, שיקבל ויספג בו ערכים של תורה. בשמים כל העתידות גלויים וידועים. ידוע לנו כי אילו היה בנך גדל על ברכי התורה, היה נהיה תלמיד חכם גדול. אם כן, בגללך איבד הדור ראש ישיבה גדול שהיה יכול להרביץ תורה בישראל, להגדיל תורה ולהאדירה!"

והוסיף: "אתה לא רצית לשלוח אותו לחינוך תורני. טענת: 'אני רוצה שהוא יהיה משכיל, שישתדר בחיים'. ומה יצא ממנו? רחוק משמירת תורה ומצוות! אבל הוא אינו אשם, זה החינוך שקיבל. מה אפשר לדרוש ממנו? לכן פסקנו לו גן עדן.

אך אתה, שהיית אחראי לכך, האשמה תלויה בך, על כן אתה תירש גיהנום!" האב החל לבכות בכי תמרורים: "לא ידעתי, אילו

כמשגיח בישיבה אני גם אשתדל לעשות זאת בעז"ה. כבר התחלתי במלאכה. אבל מסתבר שאת מה שאני ראיתי, הבחור עצמו עוד לא ראה

נכנס יין, יצא סוד, אבל לא רק סוד אחד אלא שלושה סודות, על התלמיד בישיבה, על שאר התלמידים וגם... על המשגיח עצמו

התחלתי במלאכה. אבל מסתבר שאת מה שאני ראיתי, הבחור עצמו עוד לא ראה. הוא עוד לא יודע שהוא בעצם יהלום של ממש, הוא רואה את עצמו כבינוני, ולכן מתנהג בהתאם. המשגיח שלי עכשיו היא ללמד אותו את מה שאני יודע, ולהוכיח לו שהוא בכלל לא בינוני, אלא בחור מיוחד שבמיוחדים, עם מידות טובות, רצון להיטיב, ובעיקר עם יראת שמים טהורה ואהבת ה' אמיתית שמגיעה מעומק הלב. ולכן, יש לו את כל הנתונים המתאימים כדי להצליח ולהיות גדול בתורה בסייעתא דשמיא.

במחשבה שניה, המקרה הזה זה גרם לי להבין בצורה טובה יותר את מה שידעתי עוד קודם לכן. מסתובבים אצלנו בישיבה, ולמעשה בכל ישיבה ובכל מקום באשר הוא, יהלומים! כן כן, יהלומים! הם לא נראים טוב, כי הם מכוסים בחול ובאבק, צריכים לשייף אותם, ללטש ולנקות. אבל כדי להשקיע אנחנו צריכים קודם כל להאמין בהם, ואם רק נאמין בהם, תהיה לנו המוטיבציה הדרושה כדי לקדם אותם ולסייע להם לממש את הפוטנציאל שלהם במלואו.

במחשבה שלישית, חשבתי לעצמי, שאולי הגיע הזמן שנתחיל להאמין גם בעצמנו. אולי גם אני עצמי יהלום של ממש, וכל מה שאני צריך לעשות זה רק להתחיל ללטש ולנקות את עצמי? אולי יש לי גם סיכוי ותקווה להגיע למעלות רמות בתורה וביראת שמים אם אני רק יאמין בעצמי???

משגיח באחת הישיבות

אדי היין והדי המוזיקה של ימי הפורים כבר חלפו עברו. התחפושות כבר מזמן נגנזו היטב בעומקו של הבודים המאובק, המגילה המהודרת אופסנה בכבוד ובהירות רבה מאחורי הש"ס בארון הספרים, והבית כבר מתחיל ללבוש צורה של פסח. פורים הבא יהיה רק בעוד שנה, או ליתר דיוק בעוד 11 וחצי חודשים.

אבל יש משהו שממשיך ללוות אותי גם עכשיו, שבוע אחרי פורים, וזה הרובד העמוק של האנשים שמתגלה לפעמים רק אחרי כמה כוסות יין.

אני מדבר על בחור שאני מכיר. בחור סביר לגמרי, לא הבחור הכי טוב בישיבה וגם לא הכי גרוע. הוא נורמטיבי, משתדל להסתדר עם כולם, לומד מה שצריך ללמוד פחות או יותר, מתפלל כשכולם מתפללים, וישן כשכולם ישנים.

בפורים פגשתי אותו. הוא היה שיכור כלוט, ואני חייב לומר לכם שלמדתי להעריך אותו הרבה יותר. התברר שמה שמעניין אותו אחרי בקבוק יין, זה להודות לקב"ה ולאהוב אותו.

היין קילף את המסכה של, והראה לי שמתחת לכל המעטה הזה של 'בחור נורמטיבי', מסתתר בחור מיוחד, הרבה יותר מנורמטיבי. צריכים רק ללטש ולנקות ובעז"ה הוא יעלה מעלה מעלה במעלות התורה והיראה.

כמשגיח בישיבה אני גם אשתדל לעשות זאת בעז"ה. כבר

נזיר דף נ'

כיצד השכין 'שלום' רבי הירש פאליי בין נהג האוטובוס והנוסעים?

עד לכלב

ברגע אחד נרגעו הרוחות...
הנהג חיך, האישה חייכה, הויכוח הסתיים, והאוטובוס המשיך לדרכו...
מה תאמרו? בושות! ביזיונות! לא כבוד התורה!
כל אלו לא מעניינים את רבי הירש! מה שמעניין אותו הוא להגיד מילה טובה אחת, ולהשכין שלום בין אדם לחברו."
(מפי הגאון רבי חזקיהו מיישקובסקי שליט"א, עלון דרשו)

"פעם ישב רבי הירש פאליי זצ"ל באוטובוס, באחד הספסלים האחוריים. באחת התחנות עלתה אשה לא דתיה עם כלב גדול, והנהג אמר לה לשלם כרטיס גם עבור הכלב. האישה סירבה. התפתח ויכוח, הטונים עלו, והתפתחה מהומה שלימה... המשגיח של ישיבת חברון לא התבייש... הוא פסע מסוף האוטובוס עד הנהג, ואמר לו בחיך: "הכלב הזה פחות מגיל חמש, ועל פחות מגיל חמש לא משלמים כרטיס..."

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'פותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

מה יוצר את ה'חזקה' שאמרת בתפילה מה שצריך לומר: שלושים יום או תשעים תפילות?

לומר כראוי; (וראה תקציר למחר). והמשמש כחזן בימים אלו, יכול את חזרת הש"ץ במנין התפילות. ונחלקו הפוסקים בנוגע למקרה שבאחד הימים לא התפלל, או שדילג על תפילה אחת, או שידוע בודאי שבתפילה אחת לא אמר כראוי - אם צריך למנות את הימים והתפילות מחדש, או רק להשלים את החסר.

[שו"ע קיד, ח, ומשנ"ב לו-לז; בו"מ דרשו, 38-39]

בתקופה בה משנים אמירה בתפילה - כגון מ'משיב הרוח' ל'מוריד הטל' - קורה פעמים רבות שאדם מסתפק אם אמר כראוי. ההלכה במקרה כזה היא, שעד שחולפים שלושים יום או תשעים תפילות - המוקדם מביניהם - ממועד השינוי, יש להניח שאמר כפי הרגלו, ולאחר מכן ישנה חזקה ש'הלשון הורגלה'

אתה מסופק אם אמרת 'מוריד הטל' או אם אמרת 'ותן ברכה' - בדרך כלל הדין שווה, אך לא תמיד...

אמר 'ותן טל ומטר' או 'ותן ברכה' - עד שלושים יום מהמועד בו שינו את האמירה, ישוב לתחילת התפילה; ומליל היום השלושים ואחד ואילך, חזקתו שאמר כראוי, ואף שיש בהם פחות מתשעים תפילות שאומרים בהן את ברכת השנים, שהרי בשבת אינה נאמרת.

[שו"ע קיד, ח, ומשנ"ב לה ו-לז; וראה ביה"ל ד"ה עד]

על פי האמור, המסתפק אם אמר 'מוריד הטל' בימות הקיץ - עד לתפילה התשעים שבה אומרים מוריד הטל, ישוב לתחילת התפילה; ומהתפילה התשעים ואחת ואילך, אף טרם שמלאו שלושים יום, חזקתו שאמר כראוי. ולמנהג בני אשכנז בחו"ל שאין אומרים מוריד הטל בקיץ, דין זה קיים גם כשמסופק אם אמר 'משיב הרוח'. ואילו המסתפק בנוגע ל'ברכת השנים', אם

ילדך מעיד כי אמרת 'יעלה ויבוא' - האם ניתן לסמוך על כך?

או החסיר דבר בתפילה, וילד שעמד בסמוך אליו מספר כי שמע שהתפלל כראוי - רשאי לסמוך על דבריו, הגם שילד פסול לעדות, משום שאין סיפורו נחשב לעדות, אלא ל'גילוי מילתא בעלמא', דהיינו ככלי לידיעת המציאות.

[משנ"ב קיד, לח; בו"מ דרשו, 42; וראה שם, 43 ו-46]

המסופק אם אמר או החסיר בתפילה דבר שבגינו יש לשוב ולהתפלל, כגון 'ותן טל ומטר', או 'יעלה ויבוא בשחרית של ראש חודש', אך יודע שבשעת התפילה היה בדעתו לומר כראוי - אינו שב ומתפלל אלא כאשר הספק עלה בדעתו בשעת התפילה, או מיד לאחריה; אך אם עלה הספק בדעתו זמן רב לאחר התפילה, יש להניח שאמר כראוי וכפי שהיה בדעתו. והמסופק אם אמר

* אמר בימות החורף "מוריד הטל" בלבד - יצא, אלא שאם טרם סיים את הברכה, ישוב ויאמר כראוי. וכן אם אמר "משיב הרוח ומוריד המטר" - יצא.
* השוכח לומר 'משיב הרוח' בחורף, ונזכר מיד לאחר המילים "ברוך אתה ה'" שבסוף הברכה, יאמר "לְמַדְנִי חוֹקֶיךָ", וישוב ויאמר מ'משיב הרוח' ואילך.
* השוכח לומר 'משיב הרוח' בחורף ונזכר לאחר שאמר "מחיה המתים" - יאמר משיב הרוח לפני ברכת 'אתה קדוש'; ולכתחילה יעשה כן ב'תוך כדי דיבור'.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

הנוגע במקומות המכוסים כשהם נקיים - האם צריך ליטול ידיו?

וכן נחלקו הפוסקים לגבי הנוגע במקומות המכוסים שבגוף כאשר הם נמצאים בתוך מים. ויש מהמקלים שכתב, כי בשונה משאר המקומות בגוף - הנוגע ברגליו שבתוך המים צריך ליטול את ידיו, משום שחובת הנטילה לנוגע ברגליו אינה רק מסיבת 'נקיות', אלא גם מחמת הרוח הרעה השורה עליהן.

[בו"מ דרשו עד, 20]

הנוגע בידו במקומות המכוסים שבגוף, צריך ליטול את ידיו. אולם, אם נוגע בהם כשהם נקיים - נחלקו הפוסקים: יש אומרים, שמאחר וסיבת חיוב הנטילה היא מפני שמקומות אלו הם בדרך כלל בלתי נקיים, אינו צריך ליטול את ידיו כשידוע לו שהם נקיים לחלוטין; ויש אומרים, שחכמינו ז"ל לא חילקו בתקנתם, וכל גיעה במקומות המכוסים מחייבת בנטילת ידים.

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666